

Indenrigs- og sundhedsministeren

Indenrigs- og
Sundhedsministeriet

Sundhedsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

03 MRS. 2006

København, den
Kommunal sundhed j.nr.: 2003-0211/2004-
16

MODTAGET

-7 MRS. 2006

Den Centrale Indlevering

Vedr.: Udmøntning af midler for 2006 på § 16.21.30.10 Pulje til initiativer til forebyggelse af uønsket graviditet

./. Hermed fremsendes Sundhedsstyrelsens indstilling til udmøntning af midler for 2006 på § 16.21.30.10 Pulje til initiativer til forebyggelse af uønsket graviditet.

Medmindre der er bemærkninger til den vedlagte indstilling, vil jeg sende Sundhedsstyrelsen min godkendelse 14 dage fra dags dato.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

Kontorchef
Bjarke Thorsteinsson
Indenrigs-og sundhedsministeriet, 5. sundhedskontor
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Forslag til indstilling vedrørende udmøntning af §16.21.30.10 Pulje til initiativer til forebyggelse af uønsket graviditet (aborthandlingsplanen) i 2006

Sundhedsstyrelsen, Center for Forebyggelse administrerer §16.21.30.10 Pulje til initiativer til forebyggelse af uønsket graviditet (aborthandlingsplanen) på finansloven. Vedlagt forelægges forslag fra Center for Forebyggelse til udmøntning af midler i 2006 til godkendelse. I indstillingen er der taget stilling til fordelingen af nogle af midlerne i 2007. Indstillingen er godkendt af direktionen i Sundhedsstyrelsen og bedes godkendt hurtigst muligt af departementet.

Med venlig hilsen

Else Smith
Kontorchef

22. februar 2006

J.nr. 0-314-32/1/KGU

**Center for Forebyggelse,
CFF**

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

Tlf. 72 22 74 00
Fax 72 22 74 11
E-post info@sst.dk
www.sst.dk

Dir. tlf. 7222 7754
E-post cff@sst.dk

TIL GODKENDELSE

Indstilling vedrørende bevilling til fortsættelse af aborthandlingsplanen 2006

Som led i udmøntningen af aftale om satspuljen for 2004 er der afsat 2,0 mio. kr. i 2004 og 4,0 mio. kr. årligt i perioden 2005-2007 på §16.21.30.10 Pulje til initiativer til forebyggelse af uønsket graviditet. På finanslov for 2006 er bevilling i 2006 og 2007 på 4,2 mio. kr. årligt. Midlerne er til videreførelse af aktiviteter under aborthandlingsplanen fra 2000-03, herunder modelprojekter vedrørende Mødrehjælpen i Odense, København og Århus. Puljen administreres i Sundhedsstyrelsen.

Opsamling fra 2005

Aborthandlingsplanen 2000-2003 er blevet endelig evalueret i 2005. Resultaterne af denne viser, at det primært er de indsatser, der er rettet mod forebyggelse af uønsket graviditet, der har en effekt på reducere antallet af aborter. Rådgivning af kvinder, der er blevet uønsket gravide og overvejer abort, har snarere haft en psykologisk effekt. De forskningsundersøgelser, som er gennemført under handleplanen har kunnet pege på, hvor der kan sættes ind fremover med en supplerende differentieret strategi. De har blandt andet peget på, at der generelt ikke er langvarige psykiske og fysiske følger ved abort. At der er en overvægt af socialt sårbare kvinder, der vælger abort samt at en stor del af især ikke-vestlige etniske kvinder får flere aborter end kvinder med dansk baggrund samt, at de mangler viden om egen fysiologi og prævention.

Der er samtidig foretaget en kortlægning af udbredelse og indholdet af støttesamtaler om abort. Disse viser, at mange læger ikke kender loven om støttesamtaler og et fåtal af kvinder efterspørger støttesamtaler udover den rådgivning de får af egen praktiserende læge. Størstedelen af kvinder der overvejer abort føler sig tilstrækkeligt rådgivet af deres egen læge. Der er dog en lille gruppe, der er meget i tvivl og en gruppe, som i forvejen er psykisk belastet, hvor aborten kan foranledige en psykisk krise. De har behov for en mere indgående samtale eller at kunne blive visiteret videre til andre kompetente professionelle. I 2005 blev der udmøntet 900.000 kr. til udviklingsprojekter, der bl.a. skulle kvalificere de praktiserende læger til afholdelse af støttesamtaler. Projekterne vil strække sig ind i 2006.

21. februar 2005

J.nr. 0-314-32/1/KGU

**Center for Forebyggelse,
CFF**

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

Tlf. 72 22 74 00

Fax 72 22 74 11

E-post info@sst.dk

www.sst.dk

Dir. tlf. 7222 7754

E-post cff@sst.dk

Derudover er der i 2005 tilbagebetalt 223.000 kr., som var et restbeløb fra abortbehandlingsplanen 2000-03 og oprindeligt bevilget til Frederiksborg Amt til projekt om støttesamtaler her i 2005, men projektet blev opgivet og pengene tilbagebetalt. 220.000 kr. er i stedet bevilget til et samarbejdsprojekt mellem Svendborg og Odense Kommuner. Dette projekt vil fortsætte til ultimo 2006.

Side 2

Alle projekter om støttesamtaler iværksat under abortbehandlingsplanen 2000-03 er afsluttet. De viser de samme resultater som kortlægningen, nemlig at der har været tale om en meget lille gruppe af kvinder, der har opsøgt de etablerede tilbud om støttesamtaler. Dog er der en del kvinder, der enten har henvendt sig eller er henvist til Mødrehjælpen og fået støttesamtaler både før og efter abort samt supplerende rådgivning og hjælp. Mange af disse kvinder har været socialt sårbare eller i psykisk krise.

07-12-2005

På baggrund af evalueringen og projektresultaterne udsender Sundhedsstyrelsen en orientering til de praktiserende læger om støttesamtaler til kvinder der overvejer abort i starten af 2006.

**Center for Forebyggelse,
CFF
Sundhedsstyrelsen**

Aktiviteter i 2006

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har anmodet Sundhedsstyrelsen om en indstilling vedrørende udmøntningen af bevilling på 4,2 mio. kr. for 2006. På den baggrund indstiller Sundhedsstyrelsen dels at igangværende aktiviteter fortsat støttes i 2006, dels at nye aktiviteter iværksættes. De nye aktiviteter er endnu ikke udmøntet men forventes sendt i udbud, såfremt denne indstilling godkendes. I nedenstående gennemgås alle aktiviteter for 2006.

På baggrund af evalueringen og resultater fra projekterne om støttesamtaler indstilles det ikke at udmønte en pulje for flere små projekter men i stedet koncentrere midlerne til 2 projekter: et projekt fra Mødrehjælpen som et supplerende tilbud som læger og kommuner fremover kan henvise til samt et andet projekt som formidler nationalt den viden og de metoder, som er udviklet omkring støttesamtaler til sundhedspersonale, der arbejder med abort samt til kvinder der er blevet uønsket gravide.

Sundhedsstyrelsen anbefaler følgende aktiviteter i 2006:

1) 500.000 kr. til Mødrehjælpen til "Udbredelse af støttesamtaler mv."
Mødrehjælpen fik i 2005 tildelt 350.000 kr. til at etablere samme metode for støttesamtaler som er udviklet i Odense i hhv. Århus og København. Ifølge satspuljeaftalen skulle Odense og Århus projekter sikres fortsat støtte.

For 2006 indstilles, at bevilge Mødrehjælpen **500.000 kr.** til markedsføring og implementering af støttesamtaler i deres 3 regioner samt små underafdelinger rundt i landet, så praktiserende læger og andre instanser kan henvise til Mødrehjælpen, hvis der skønnes behov for det. Mødrehjælpen modtager især socialt sårbare kvinder, som har bl.a. har en forhøjet risiko for uønsket graviditet og abort.

2) 500.000 kr. til udbredelse af og kvalitetssikring af støttesamtaler

- Det indstilles at bevilge **200.000 kr.** til Komiteen for Sundhedsoplysning til redigering, genoptryk og udsendelse af pjecen *Hvis du overvejer abort*, idet restlageret benyttes til at sende ud sammen med anbefalinger om støttesamtaler fra Sundhedsstyrelsen.
- Det indstilles, at bevilge **300.000 kr.** til national opfølgning af metode fra projekt om støttesamtaler i Lysthuset, Århus Amt. Århus Amt har afholdt fyraftensmøder for praktiserende læger om støttesamtaler og anden rådgivning om uønsket graviditet samt udarbejdet vejledninger til de praktiserende læger omkring emnet. Århus Amt har afholdt møderne i samarbejde med Mødrehjælpen, Århus. Lysthuset overgår efter 2007 til Århus Kommune og fortsætter således sine aktiviteter.

Side 3

07-12-2005

**Center for Forebyggelse,
CFF
Sundhedsstyrelsen**

3) 750.000 kr. til "Indsats over for særlige grupper"

Undersøgelser foretaget af Sundhedsstyrelsen i 2004 og 2005 viser, at socialt sårbare og ressourcetsvage kvinder har en særlig risiko for at blive ufrivilligt gravide. Etniske minoriteter nævnes også som en særlig udsat gruppe. Disse kvinder udtrykker manglende viden om egen fysiognomi og om prævention samt oplever at de får for lidt vejledning fra egen læge. Manden/partnerens viden og holdning og rolle i forholdet nævnes også som årsager til valget af abort. I 2005 er der iværksat kurser til sundhedsplejersker i at rådgive om familieplanlægning og prævention til etniske minoriteter. Desuden er iværksat formidling gennem landsdækkende indvandreradio til partneren/manden. Begge aktiviteter strækker sig ind i 2006 og 270.000 kr. er i januar 2006 bevilget til Lysthuset, Århus og Foreningen Sex og Samfund til afholdelse af kurser for sundhedsplejersker.

- I 2006 ønsker Sundhedsstyrelsen at fortsætte med en række kurser for sundhedsplejersker rettet mod seksualundervisningen i folkeskolerne og udskolingsundersøgelserne. Kurserne vil omhandle opdatering af viden om nye præventionsformer og pædagogisk metode til at nå de unge, som enten ikke får viden fra folkeskolernes seksualundervisning eller socialt udsatte. Kurserne afholdes i samarbejde mellem styrelsen og Lysthuset, Århus og Foreningen Sex og samfund.
Det indstilles at der bevilges **200.000 kr.** til afholdelse af 5 regionale kurser.
- **50.000 kr. til undersøgelse af abortudviklingen blandt indvandrere og efterkommere**
I 2006 ønskes fortsat at sætte på særligt udsatte grupper. Det anbefales at få lavet en opfølgning på abortstatistikken for indvandrere og efterkommere, idet de sidste tal er fra 2001 og der anes en stigning i Aborttallet for unge efterkommere (kvinder født i Danmark af forældre født uden for DK).
Det indstilles, at der bevilges **50.000 kr.** til denne undersøgelse.

- **250.000 kr. til informationspakke til unge på tværs af forebyggelsesområder**

Det ønskes at indgå i et større projekt i Sundhedsstyrelsen om forebyggende indsats over for unge mænd, idet de har den højeste risikoadfærd på stort set alle områder. Det planlægges at udarbejde en informationspakke til alle 17-18 årige, hvor der indgår oplysning og/eller rekvisitter til forebyggelse af risikofaktorer som rygning, overvægt og fysisk inaktivitet mv. Det ville være anbefalingsværdigt at få oplysning med omkring uønsket graviditet, seks sygdomme og prævention.

Det indstilles, at bevilge **250.000 kr.** til informationsmateriale om uønsket graviditet, prævention og seks sygdomme til dette projekt, såfremt midlerne tilvejebringes på de andre områder. Bl.a. planlægges at fremstille et lille visitkort med nyttige henvisningsmuligheder.

250.000 kr. til anden oplysning til unge

Københavns Kommune har i 2005 fået 200.000 kr. til at målrette den forbyggende oplysning og rådgivning specifikt til den gruppe af unge piger, som er i risiko for uønsket graviditet med lav uddannelse eller sociale problemer. Da unge der har forladt folkeskolen ikke modtager direkte oplysning om prævention og uønsket graviditet anbefales på baggrund af København Kommunes resultater at iværksætte en direkte oplysningsindsats til unge der går på ungdomsuddannelser så som tekniske skoler, produktionsskoler m.v.

Det indstilles, at bevilge **250.000 kr.** til at iværksætte en direkte op-søgende virksomhed rundt omkring i landet. Projektet vil blive sendt i udbud.

4) 1.300.000 kr. til Sex & Samfund til fortsættelse og udvikling af Sexlinien.

Brevkassen på Sexlinien er meget besøgt med over 6000 besøg på siden hver måned og ca. 500 spørgsmål. Sex og Samfund modtog 1.000.000 kr. i 2004. I 2005 har Sex og Samfund moderniseret og udviklet hjemmesiden, indlagt et leksikon samt reduceret svartiden på brevkassen til mellem 1 og 3 døgn. De fik derfor bevilget 1,3 mio. i 2005. Sexlinien og Abortnet har udviklet sig til de væsentligste informationskanaler, der benyttes af unge og andre centrale målgrupper i hele landet.

I 2006 ønskes det at fastholde og udvikle Sexlinjen samt udvikle nye initiativer som chatforum og sms-central. I forbindelse med at de amtslige forebyggelsestilbud på dette område er i fare for at blive lukket ned i 2007 er behovet for centrale tilbud blevet endnu vigtigere.

Det indstilles, derfor at bevilge Foreningen Sex og Samfund **1,3 mio. kr.** til fortsat at drive og udvikle Sexlinien.

5) 500.000 kr. til Sex og Samfund til fortsættelse af Abortnet.dk

Abortnet.dk er en hjemmeside oprettet under aborthandlingsplanen i maj 2002. Her er viden og materiale om prævention og abort tilgængelig for især

fagpersoner. Statistikken viser, at hjemmesiden er godt besøgt. Lovmateriale, ny viden og statistik på området justeres løbende.

Side 5

Abortnet har modtaget 500.000 kr. i 2005, idet der er udviklet en parallel linje med temaerne uønsket graviditet og prævention og seksygdomme. Abortnet ændres ikke men der skal være mulighed for professionelle at kunne søge dokumentation, artikler og lovgivning på særskilt link, seksygdom.dk. Derudover ønskes det at markedsføre websitet i relevante sundhedsfaglige medier.

Det indstilles, at der bevilges **500.000 kr.** i 2006

07-12-2005

6) 300.000 kr. til undersøgelse af brugen af nødprævention

Da fortrydelsespillen NorLevo blev frigivet til håndkøb i 2001 steg salget af nødprævention i 2002 til det tredobbelte. Der er ikke set nogen synlig effekt af dette på aborttallet, som stadig følger den jævnt faldende kurve. I 2004 er antallet af solgte pakker ca. 70.000. Hvordan nødprævention bruges eller hvem der bruger det, er ikke dokumenteret efter præparatet er kommet i håndkøb. I Sundhedsstyrelsens undersøgelse fra 2004 af årsager til abort *Når der ikke er et tredje valg* angives det at kun en lille del af kvinder, der er blevet uønskede gravide har benyttet nødprævention. Mange af de adspurgte af dansk og ikke-vestlig baggrund kendte til midlet men benyttede det ikke. Nogle indvandrere kendte ikke til midlet. Det er således ikke givet, at det indgår i ens praktiske handleredskab. Sundhedsstyrelsen ønsker derfor at undersøge hvem der bruger nødprævention, motivationen og bevæggrundene for indtagelse af det. Undersøgelsen vil bestå af både registerdata, en kvantitativ og en kvalitativ undersøgelse.

Det indstilles at bevilge **300.000 kr.** til udførsel af undersøgelsen. Undersøgelsen sendes i udbud.

**Center for Forebyggelse,
CFF**
Sundhedsstyrelsen

Samlede indstilling i 2006

Ovenstående aktiviteter beløber sig i alt til 3.900 mio. kr. kr., de resterende kr.(3%) er reserveret til administration af puljen i styrelsen, heraf 84.000 kr. til løn. Der er udisponeret beløb på 224.000 kr. af bevilling i 2006 .

Fordeling af midler i 2006 og 2007

Det indstilles, at de ovennævnte aktiviteter fortsætter i 2006 og 2007. Dette fremgår af nedenstående oversigt. Samtidig indstilles, at alle midler i 2006-2007 ikke reserveres til fastlagte aktiviteter, bl.a. fordi at strategi for seksualundervisning i folkeskolen implementeres i 2006 og 2007. Det anbefales at se på om undervisningsmaterialet til lærere og elever i folkeskolen kan forbedres og udvikles kvalitetsmæssigt, så det svarer til lærere og elevers behov. Der kan på den baggrund ske justeringer i planlægningen af de fremtidige indsatser. Der er derfor udisponeret beløb på 224.000 kr. i 2006 og 2,274 mio. kr. i 2007.

§16.21.30 Pulje til initiativer til forebyggelse af uønsket graviditet											7.2.06	
Indstilling 2006												
Som led i udmøntningen af satspulje for 2004 er der afsat 2,0 mio. kr. i 2004 og 4,0 mio. kr. årligt i perioden 2005-07 iflg. finanslov er bevilling 4,1 mio. kr. i 2005 og 4,2 mio. kr. i 2006-2007.												
	2004			2005			2006			2007		
	indstilling	budget- flytning	budget	forbrug	restbudget/ opsparing	indstilling	budget- flytning	budget	forbrug	restbudget/ opsparing	indstilling	restbudget/ opsparing
1. Mødrehjælpen	250.000	61.000	311.000	311.000	-	350.000	223.000	350.000	350.000	-	500.000	500.000
2. Støttesamtaler						900.000		1.123.000	1.120.000	3.000	500.000	500.000
3. Særligt udsatte grupper	300.000	(61.000)	239.000	225.480	13.520	600.000		600.000	253.630	346.370	750.000	750.000
4. Sexlinjen	1.000.000		1.000.000	1.000.000	-	1.300.000		1.300.000	1.300.000	-	1.300.000	1.300.000
5. Abortnet	400.000		400.000	400.000	-	500.000		500.000	500.000	-	500.000	500.000
6. Undersøgelse						300.000		300.000	242.223	57.777	300.000	300.000
7. Nødprævention											300.000	300.000
Udspøneret						27.000		27.000		27.000	224.000	224.000
Aktiviteter i alt	1.950.000	-	1.950.000	1.936.480	13.520	3.977.000	223.000	4.200.000	3.765.853	407.147	4.074.000	4.074.000
Administration af puljen	50.000		50.000		50.000	123.000		123.000	100.000	23.000	125.000	125.000
Total	2.000.000	-	2.000.000	1.936.480	63.520	4.100.000	223.000	4.323.000	3.865.853	430.147	4.200.000	4.200.000
Bevilling på finanslov	2.000.000		2.000.000			4.100.000		4.100.000			4.200.000	4.200.000
Flytning fra 1999-2002 planen							223.000	223.000				
I alt	2.000.000	-	2.000.000			4.100.000	223.000	4.323.000			4.200.000	4.200.000